

SISÄLLYSLUETTELO

Tavoitteet	1
Kyläsuunnitelma.....	1
Työskentelytapa	2
Kehittämistyöskentelyn, Tulevaisuuden Verstastyö kuvaus:.....	3
Miten Tulevaisuuden Verstas toimi Tuopanjeolla?.....	3
Kyläverstaan aloitus	3
Analyysi ja ongelmavaihe 5.2..2002 ensimmäinen ilta	4
Tuopanjoki/Juuka SWOT-analyysi (nelikenttä)	5
Tuopanjeon Taitopuu	7
Ongelmat ja kehittämisesteet 18.2.	7
Teemat.....	7
Ratkaisuja ongelmiin – ideoiden irrottelu, mielikuivitusvaihe. 25.2. 2002	9
Ideoista Teemaryhmiksi , työskentely 14.3. 2002.....	12
Teemaryhmien ideoista Tuopanjeon kehittämisohjelmiksi 14.3. ja 25.3.....	20
Yhteenveto tavoitesuunnitelmista:	23
Yhteenveto työskentelystä:	25
Osallistujat:.....	26

Taustaa Tuoparjoesta

Juuan Tuoparjoen kylästä voisi sanoa lyhyesti, kokoonsa nähden erittäin aktiivinen. Tuopanjoki-seura ry:n jäsenmäärä on tällä hetkellä 101 henkilöä. Kylän erityispiirre on aktiivinen talkoohenki; on rakennettu valaistu jääkiekkokaukalo ja ylläpidetty sitä talkoovoimin, on rakennettu valaistu hiihtolatu kylän keskustaan, jota aurataan talkoilla. Rakenteilla on lintutorni Höytiäisen pohjoispäähän, jonka yhteyteen on suunnitteilla uusi uimaranta venelaitureineen. Ja tietysti suurimpana ponnistuksena Leader-hankeena loppuun saatettu kylätalo, johon käytettiin yli 10000 talkootyötuntia. Tapana on ollut se, että se mikä aloitetaan se myös hoidetaan. Muukin eri järjestötoiminta kuin Tuopanjoki-seuran ylläpitämä on vilkasta.

Tuoparjoella toimii yli 20 lähinnä lihantuotantoa ylläpitävää tilaa, mutta valtaosa väestöstä toimii muilla aloilla alkaen vuolukiviteollisuudesta ja sorayrittäjyydestä

aina poliisitoimeen. Tässä lyhyt kuvaus tämän päivän Tuoparjoesta sen enempää yksittäisiin numerotietoihin menemättä.

Kylällä on ajatuksia ja joitakin suunnitelmia aloittaa hanketoiminta ja hakea rahoitusta Vaara Karjalan Leader-yhdistykseltä. Kyläyhdistys piirissä on nähty tarpeelliseksi selvittää kyläläisten toiveet kylän kehittämisen suuntaviivoista ja eri toimenpiteiden tärkeysjärjestyksestä ennen hankkeiden käynnistämistä

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli osallistuvan suunnittelun avulla asettaa tärkeysjärjestykseen keskeiset kehittämistoimenpiteet Tuoparjoen kylällä. Hankkeen tavoitteena on aktivoida kyläläisiä ja kesäasukkaita oman kylän kehittämiseen. Kylälle laaditaan kyläsuunnitelma, joka sisältää myös ”liiketoimintasuunnitelman” ja maise-manhoitosuunnitelman

Kyläsuunnitelma

Kyläsuunnitelma sai alkunsa Tuopanjoki-Seuran aloitteesta koota kyläläiset yhdessä suunnittelemaan kylän tulevaisuutta.. Alustava neuvonpito MSL:n Pohjois-Karjalan aluejärjestön Hankepalvelutoimisto HALKOn ja kylätoimikunnan kanssa pidettiin tammikuussa 2002, jossa Tulevaisuuden Verstas työskentely päätettiin aloittaa 5.2 2002 Tuoparjoen koululla.

Työskentelytapa

Kyläsuunnitelma on rakennettu kyläläisten omista lähtökohdista ja ajatuksista. Tuopanjokelaiset ovat itse tuottaneet kehittämisohjelmat ja muun kylän kehittämiseen liittyvän aineiston tiiviiden työskentelyiltojen aikana. Tätä kautta on saatu mahdollisimman korkea sitoutumisen aste ajatusten ja ideoiden toteuttamiseksi myös käytännössä. Varsinaisena tavoitteena oli laatia kyläsuunnitelma ja siihen liittyvät maisemanhoitosuunnitelmat sekä nk. kylän liiketaloussuunnitelma. Kyläsuunnitelman toivesuunnitelmat oli tavoitteena työstää niin pitkälle, että niistä voidaan laatia hankesuunnitelmia parin suunnitteluillan puitteissa.

Varsinainen verstastyöskentely käynnistettiin 5.2.2002 Tuopanoen koululla. Tilaisuuteen kutsuttiin jokainen kyläläinen ruokakuntakohtaisella kutsulla, jota jaettiin kyläläisten postilaatikoihin. Tuopanoen kyläverstaan aloitukseen kutsuttiin myös paikallislehti Vaarojen Sanomien ilmoituksella. Tiedotuksessa ”täkynä” käytettiin lahjakortti arvontaa kaikkien kyläiltaan osallistuneiden kesken. Ensimmäisen kokoontumisen yhteydessä sovittiin työskentelytavoista, –aikataulusta ja keinoista houkuttaa kyläläisiä verstastyöskentelyyn. ”Täkyjä”, kyläkirjettä ja lehti-ilmoituksia päätettiin käyttää myös keinoina houkuttaa väkeä muihin verstaasiltoihin. Tuopanoen Tulevaisuuden Verstaas jatkui Tuopanoen kyläverstaana 18.2., 28.2., 14.3. ja 25.3. ja kokoontumisiin osallistui yhteensä 98 henkilöä, joista naisia 54 ja miehiä 44,

Tulevaisuusverstaas työskentelyjen vetovastuun, markkinoinnin, tiedottamisen ja kirjallisen työstämisen Tuopanoen kyläseura osti Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry:ltä. Verstaan työvaiheiden vetäjinä olivat Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestön verstaasvetäjät aluesihteerit Markku Sivonen, hankesihteerit Timo Reko ja verstaaskouluttaja Merja Kärkkäinen Välivaiheiden yhteenvedossa ja toimistotehtävissä avustivat Anne-Mari Kolehmainen ja Silja Reko. Hankepalvelutoimisto HALKO vastasi hankkeeseen liittyvästä hallinnoinnista ja kirjanpidosta. Verstastyöskentelyyn osallistui yhteensä 98 kyläläistä.

Kehittämistyöskentelyn, Tulevaisuuden Verstastyö kuvaus:

Miten Tulevaisuuden Verstas toimi Tuopanjeolla?

Verstastyöskentely jakaantui kolmeen varsinaiseen työvaiheeseen. 1. Synkistelyvaihe, 2. Irrotteluvaihe ja 3. Todentamisvaihe. Työskentelyn aloituksen yhteydessä ensimmäisessä vaiheessa perehdyttiin kyläsuunnittelun periaatteisiin ja Tulevaisuuden Verstas työskentelymenetelmään. Käytiin keskustelua kylän vahvuuksista ja menestystekijöistä sekä erityisesti käytiin läpi kaikki kehittämisen esteenä olevat asiat, puutteet ja ongelmat. Yritettiin löytää tärkeimmät esteet ja hahmottaa mihin eri elämän osa-alueisiin ne liittyvät. Aloituksen yhteydessä laadittiin myös Tuopanjeon nelikenttäanalyysi ryhmittäin ja osaamiskartoitus Taitopuu -työskentelynä

Irrotteluvaiheen tueksi viritettiin mielikuvitusta mm harjoituksin ja tuotettiin seinäpaperitekniikkaa käyttäen ratkaisuja esteisiin ja ongelmiin ja yleensäkin kehittämideoita ja -ajatuksia Tuopanjeon kehittämiseksi. Tavoitteena oli mahdollisimman suuri määrä ideoita. Näistä valittiin tärkeimmät ja käyttökelpoisimmat jatko-työskentelyä varten. Ideat myös ryhmiteltiin eri teemojen alle. Ongelmien ja kehittämisajatuksien tuottaminen tehtiin seinäpapereille kirjoittaen ja tärkeimmäksi koetut kehittämisen esteet sekä ideavaiheen ajatukset valittiin äänestämällä.

Todentamisvaiheessa työstettiin ryhmittäin teemakokonaisuudet, joiden puitteissa valittiin joukko ideoita ja kehittämisajatuksia perusteluineen joita lähdetäisiin kehittämään edelleen. Teemaryhmittäin työstettiin kehittämisohjelmat, joissa määriteltiin toimenpiteille ideat, toteuttamisen esteet, toimenpiteet esteiden poistamiseksi, vastuuhenkilöt ja aikataulu. Työskentelyn aikana korostettiin, ettei asiat hoidu itsestään, vaan vaatii jatkuvaa työskentelyä ja kylän eri intressipiirien yhteistyötä ja päätettyihin tehtäviin sitoutumista. Kehittämisohjelmien työstämiseksi hankesuunnitelmiksi sovittiin, että Hankepalvelutoimisto Halko avustaa hankesuunnittelussa kahden hankkeen osalta vuoden 2002 aikana. Kyläsuunnitelman päivittäminen sovittiin myös jatkuvaksi vuosittain toistuvaksi prosessiksi.

Kyläverstaan aloitus

Kyläläiset kutsuttiin verstastyöskentelyyn lehti-ilmoituksella kaksi kertaa. Kyläläisiä houkuteltiin kokoontumisiin kolmella lahjakorttiarvonnalla, jonka katsottiin osoittautuneen varsin onnistuneeksi keinoksi. Verstaan aloitukseen tuopanjeolaisia kutsuttiin seuraavanlaisella ilmoituksella

Tuoparjoen Tulevaisuuden Versta

ma 18.2. klo 19.00 Kylän kehittämisen esteet ja ongelmat
Teemana: SYNKISTELY

to 28.2. klo 19.00 Kylän mahdollisuudet: Ideariihi ja uudet ajatukset **Teemana:**
IRROTTELU
 Tuoparjoen koululla/kylätalolla

Kaikkien osallistujien kesken arvotaan Bomban kylpyläpaketti kahdelle

Tuopanjokiseura ry

Vaara-Karjalan Leader ry
 MSL:n Hankepalvelutoimisto

Analyysi ja ongelmavaihe 5.2..2002 ensimmäinen ilta

Tulevaisuuden Versta koulutusosan, alkukeskustelujen ja tutustumisosion jälkeen laadittiin ryhmätyönä Tuoparjoen nelikenttäanalyysi. Analyysin tehtiin ongelma- ja ideointi vaiheen pohjaksi ja sen tarkoituksena oli suunnata kyläläisten huomio kylän sisäiseen tilaan. Sen tuloksena vahvuuksina ja mahdollisuuksina kyläläiset kokevat kylätalon, kesäasutuksen ja lomalaiset, aktiivisesti harrastavat ja ahkerat kyläläiset, yhteistyökykyisen kyläyhteisön, Höytiäisen ja Kolin, vesiverkoston, kalastuksen, etätyöntekijät ja uudet asukkaat sekä yhteen hiileen puhaltamisen

Heikkouksina ja uhkatekijöinä nousee esiin palvelujen väestön väheneminen - muuttotappio ja alhainen syntyyvyys, liikenneyhteydet - joukkoliikenteen puute, tiestön kunto, kelirikko, ei palveluja (kauppa,posti), lasten hoito, autoituminen, vähenevä tilarakenne, ei ole paluumuuttajia, kyläkoulun lakkautus, palvelujen karsinta ja EU:n laajentuminen - tuet lakkaa

Tuopanjoki/Juuka SWOT-analyysi (nelikenttä)

Tuotettu neljässä ryhmässä

NYT OLEVAT

VAHVUUDET

- kylätalo
- osaamista, ammattitaitoja, erikoistuotantoa (viljely, keramiikka)
- koulu - lapsia on
- viljava maa
- kesäasutus / lomalaiset
- aktiivisesti harrastavia, ahkeria kyläläisiä
- yhteistyökykyinen kyläyhteisö
- luonto - Höytiäinen, Koli, puhdas Tuopanjoki
- vesiverkosto
- metsätalous
- nuoria perheitä on

HEIKKOUEDET

- työpaikkojen puute
- väestön väheneminen - muuttotappio ja alhainen syntyvyys
- välimatkat - kaukana asutuskeskuksista
- liikenneyhteydet - joukkoliikenteen puute
- tiestön kunto, kelirikko
- ei palveluja (kauppa, posti)
- lasten hoito
- asuntojen puute
- ajan puute

YMPÄRISTÖSSÄ JA TULEVAISUUDESSA NÄHTÄVILLÄ OLEVAT

MAHDOLLISUUDET

- sijainti keskellä
- puhdas luonto
- luontomatkailu - Koli, Höytiäinen
- kalastus, metsästys, marjastus jne.
- etäyöntekijät
- tarjolla tonttimaata
- monenlaiset taidot - yrittäjäyys
- vuolukivi (Nunnanlahti)
- viljava maa
- venäjän raja
- maatilamatkailu
- talvi/lumi
- mökkiläiset
- uudet asukkaat
- yhteenhiileen puhaltaminen

UHKATEKIJÄT

- väestökato, alhainen syntyvyys, ikääntyminen
- autioituminen, vähenevä tilarakenne, ei paluumuuttajia
- kyläkoulun lakkautus
- palvelujen karsinta
- EU:n laajentuminen - tuet lakkaa
- maailman tilanne
- "kunta"

Tuoparjoen Taitopuu

Kylän ja kyläläisten osaamista kartoitettiin Taitopuu –työskentelynä. Seinälle hahmotettiin Taitopuu, jonka oksina oli eri osaamisalueiden taidot. Kukin verstayöläinen kirjoitti kolme tärkeintä osaamistaan eri tarrapaperille ja kiinnitti ne taito-oksille. Tavoitteena oli nostaa esille harrastus-, ym. arkiosaamista. Taitopuu työskentely toi esille Yrittämiseen ja ammattitaitoon sekä luontoon ja ympäristöön liittyviä teemoja.

Ongelmat ja kehittämisesteet 18.2.

Nelikenttä ja Taitopuutyöskentelyn jälkeen käytiin käsiksi Tuoparjoen ongelmiin ja tuotettiin seinäpapereille kaikki mikä mieltä painoi, esti kehitystä, puuttui kyliltä tai koettiin ongelmaksi. Ongelmat ryhmiteltiin seuraavasti: **Ikärakenne, Työttömyys, Kylän yhteisöllisyys, Kylän ja kunnan suhde, Palvelujen puute, Asuttaminen, Sekalaiset ja Ympäristö ja liikenne.** Keskeisenä ongelmana esiin nousi kyläläisten mukaan saaminen yleensä toimintaan. Sen taustalla arveltiin olevan ennakkoluuloisuutta, varovaisuutta ja kateutta. Myös kylien välinen yhteistoiminta kunnan alueella koettiin ongelmaksi. Väestön ikääntyminen ja ikärakenteen muuttuminen painoi myös tuopanjokelaisten mieltä. Työttömyys yleensä ja töiden keskittyminen tekijöille ja töiden kaukaisuus koettiin ongelmaksi. Kunnan passiivisuus kyläläisten asioissa eritoten lasten hoidon vaje ja kerhotoiminnan puuttuminen askarrutti kyläläisiä. Kunnan jätehuolto ja erityisesti kierrätys mahdollisuuksien puuttuminen nousi myös ongelmien joukkoon. Teiden huono kunto, vähäiset hoitotyöt ja kelirikko keväisin pitkien välimatkojen lisäksi koettiin ongelmaksi. Ongelmia, kehittämisen esteitä ja kylällä koettuja puutteita kertyi yhteensä 42.

Teemat

- Ikärakenne
- Työttömyys
- Kylän yhteisöllisyys
- Kylän ja kunnan suhde
- Palvelujen puute
- Asuttaminen
- Sekalaiset
- Ympäristö ja liikenne

Yhteenveto äänestyksestä / yhdeksän eniten ääniä saanutta

Aihe	Äänet	Teema
Kyläläisten mukaan saaminen	6	3
Väki vähenee	4	1
Töitä!	4	2
Kunnan passiivisuus	4	4
Ikärakenne	3	1
Väki vanhenee (ikärakenne)	3	1
Työt keskittyvät tekijöille	3	2
Poikamiehet naimisiin ja lapsia	3	6
Tiestön kunto ja hoitotyöt	3	8

	Aihe Teema	Äänet	
1.	Väki vähenee	4	1
2.	Ikärakenne	3	1
3.	Väki vanhenee (ikärakenne)	3	1
4.	Töitä!	4	2
5.	Työt keskittyvät tekijöille	3	2
6.	Työpaikat kaukana	2	2
7.	Nuoria puuttuu kylältä	1	2
8.	Rahattomuus		2
9.	Työpaikat vähenevät entisestään		2
10.	Kyläläisten mukaan saaminen	6	3
11.	Kylien välinen yhteistoiminta	2	3
12.	Ennakkoluuloisuus	1	3
13.	Kimppakyyti (kaupunkiin)	1	3
14.	Varovaisuus		3
15.	Kateus		3
16.	Uimaranta		3
17.	Ohjattu harrastustoiminta		3
18.	Kunnan passiivisuus	4	4
19.	Kaatopaikka / Jätteenlajittelu?	2	4
20.	Tonttikauppa ei käy	1	4
21.	Kierrätysmahdollisuudet puuttuvat	1	4
22.	Palvelut puuttuvat	2	5
23.	Lastenhoidon vaje	2	5
24.	Lapsille kerhoja!	2	5
25.	Ei palveluyrittäjiä		5
26.	Prässin puute		5
27.	Kauppa ja posti puuttuvat		5
28.	Lasten päivähoito		5
29.	Laavu ja autiotupa puuttuvat hiihtäjiltä ja meloilta talvisin ja kesäisin		5
30.	Poikamiehet naimisiin ja lapsia	3	6
31.	Työn paljous	1	7
32.	Tyhjät talot ei myynnissä	1	7
33.	Lada (kansivika 1500 mk)	1	7
34.	Juolavehnä		7
35.	Tiestön kunto ja hoitotyöt	3	8
36.	Kelirikko keväällä	2	8
37.	Pitkät välimatkat	1	8
38.	Pitkä työmatka fillaroida		8
39.	Koulun ympäristö hoitamatta (lenkkipolku)		8
40.	Pitkä matka kaupunkiin		8
41.	Liukkaat tiet		8
42.	Ääliömäinen kaamos (katuvalot)		8

Ratkaisuja ongelmiin – ideoiden irrottelu, mielikuvitusvaihe. 25.2. 2002

Ennen varsinaisen irrotteluvaiheen ideointia työstettiin harjoitusideointi. Tämän jälkeen pidettiin seinäpape-reita ja lyhyitäiskusanoja käyttäen ideariihi, jonka avulla etsittiin ratkaisuja ongelmiin, puutteisiin, kehittämi-sen esteisiin ja tuotettiin kehittämisideoita. Tuopanjoen ideointityö tuotti yhteensä 142 ideaa ja kehittämisaja-tusta. Jokaisella verstaan irrottelijalla oli käytössään viisi ääntä viidelle eri idealle. Suoritettulla äänestyksellä katsottiin mitkä ideat ovat tärkeimpiä esim. jatkotyöstämisen ja mahdollisen hanketyön kannalta. Ideat luoki-teltiin seuraaviin teemaryhmiin: **Palvelut, Yrittäjyys, Tuopanjoen henki, Maiseman hoito, Asutus/Tontit ja Harrastus/Kulttuuri.**

Ideoinnin kautta syntyi huomattava määrä uusia ajatuksia ja ideoita Tuopanjoen kehittämiseksi. Palvelujen osalta kaivattiin lastentekopaikkaa, kyläbaaria, kierrätystoria kylätalolle päiväkerhoja lapsille sekä monia muita asioita. Yrittäjyys innosti myös suuresti kylän väkeä. Maatalouteen, maaseutuun ja siihen liittyviin elin-keinoihin suorastaan pursui ideoita. Keskeisiksi nousivat kuitenkin Alihankintatyöt, Hoitokoti-osuuskunta ja venäläisten turistivirtojen hyödyntäminen. Kaiken kaikkiaan yrittäjyyteen liittyviä ideoita syntyi 68. Tuopanjo-en hengen kohottamiseksi ideoitiin mm. sijoituskoteja nuorille ja lapsille, Mummon kammaria kylätalolle, sinkkuiltoja ja kyläyhdistysten yhteistä ideapankkia. Asutuksen ja tonttien teemaryhmässä eniten ääniä kerä-si ajatus asuntojen järjestämisestä kylälle muuttaville. Harrastusten osalta kaivattiin kylälle heinäntekopäivää kaupunkilaisille ja luistelupaanaa Höytiäiselle retkiluistelijoille.

1. Palvelut
2. Yrittäjyys
3. Tuopanjoen henki
4. Maisemahoito
5. Asutus/Tontit
6. Harrastus/Kulttuuri

Yhteenveto äänestyksestä	Äänet	Teema
Asuntoja kylälle muuttaville	6	5
Alihankintatyöt paikkakunnan yrityksille	4	2
Hoitokoti –osuuskunta	4	2
Venäläisten hyödyntäminen	4	2
Heinäntekopäiviä kaupunkilaisille	3	6
Maatilamatkailu + palvelut	3	2
Retkiluistelupaana Höytiäisen pohjoispäähän suurtapahtuma	3	6
Museokylä turisteille (heinäladot, maitolavat, pajat yms.)	3	2
Nuorisolle valvottu rallirata (kaikilla melkein on kuitenkin peltoautot)	3	6
Sijoituskoteja nuorille ja lapsille	3	3

	Aihe		
1.	Lapsentekopalkkio	2	1. Palvelut
2.	Kylätalolle kierrätystori	2	
3.	Kyläbaari	2	
4.	Lapsille päiväkerhoja	1	
5.	Ruokapalvelut tarvitseville	1	
6.	Lastenkerhon vetäjä	1	
7.	Kauppa, posti		
8.	Kioski		
9.	Kesäkahvila		
10.	Tori		
11.	Kesätie (aina tuolta Varparannalta Juukaan)		
12.	Vanhuksille hoitokoti		
13.	Lastenkoti		
14.	Pikitie		
15.	Vanhuksille kylätalolle ohjattua toimintaa, terveystoiminta ym. toiminta		
16.	Savusauna, rantasauna jota kyläläiset voivat vuokrata		
17.	Alihankintatyöt paikkakunnan yrityksille	4	2. Yrittäjyys
18.	Hoitokoti –osuuskunta	4	
19.	Venäläisten hyödyntäminen	4	
20.	Maatilamatkailu + palvelut	3	
21.	Museokylä turisteille (heinäladot, maitolavat, pajat yms.)	3	
22.	Oma kylätuote	2	
23.	Erikoiskasvien viljely	2	
24.	Puljongille ja Wiinivelholle tuotteiden kasvatusta	2	
25.	Tilateurastamo, jatkojalostus	2	
26.	Kiertävä kahvileipäauto	2	
27.	Luomutuotantoon sopivien koneiden valmistus (liekityslaite ym.)	2	
28.	Vuolukiven jätekiven hyötykäyttö	2	
29.	"Hiljaisuus" –matkailua	2	
30.	Keräilijäkoulutus	1	
31.	Elämysmatkailua kaupunkilaislapsille	1	
32.	Talonrakennusyritys	1	
33.	Rahantekokone	1	
34.	Ammattimainen mehiläistarhaus	1	
35.	Metsästysmatkailua	1	
36.	Juolavehnäpäivät		
37.	Luonnonvarojen käytön tehostaminen		
38.	Pihlajan lehtiversojen öljyjen tislauksen tehostaminen		
39.	Sienten keruun tehostaminen -oma markkinointi		
40.	Eteeristen öljyjen tuottaminen		
41.	Paperitehdas		
42.	Suurpetojen tarhaus		
43.	Hunajatuotantoa		
44.	Koirakenneltoimintaa		

45.	Metsästysmatkailu		2. Yrittäjyys	
46.	Moottorikelkkasafarit Venäjälle			
47.	Kyläompelija			
48.	Kylähalkojen tekijä			
49.	Veronkiertokurssi			
50.	Lumikenkäsuksi			
51.	Populus Tremula (Haapa) ja sen viljely			
52.	Järjestetyt kalastusretket			
53.	Riistan tarhaus			
54.	Ammattikalastus Höytiäiselle			
55.	Kalankasvatus			
56.	Autokauppa			
57.	Pakolaiskeskus			
58.	Alihankintatehdas (Perlos/Nokia)			
59.	Monitoimiyrittäjäpariskunta			
60.	Korjaamo			
61.	Tilataksi			
62.	Lakaisukoneurakointi (ympäristöhoito, jätekuljetus)			
63.	Kylän palveluhakemisto			
64.	Kalanjalostusyritys			
65.	Suksitehdas			
66.	Pajupillitehdas			
67.	Sukelluskoulu			
68.	Kesäkioski			
69.	Piirakkayritys			
70.	Tietopalvelu / Grafiikkayritys			
71.	Uuninteon oheistuotteiden valmistus			
72.	Erikoismausteiden kasvihuone valmistus (lämmitys sahatavaran kuivaukseen/puuhiilen valmistus)			
73.	Lääkekasvien viljely			
74.	Kunnanjohtajan näköispatsaiden valmistus			
75.	Olutpanimo			
76.	Karjalanpiirakoiden yms. kaupallinen teko			
77.	Pronssivalimo			
78.	Järvikalojen filemyynti Eurooppaan			
79.	Kalaliemen valmistus			
80.	Lasten leikkipuisto-välineiden valmistus			
81.	Lasten leikkipuiston teko Tuopanoelle			
82.	Kalastusmatkailua			
83.	Luonnontuotteiden, yrttien, marjojen talteenotto			
84.	Tietokonekurseja mummo ja vaari-ikäisille			
85.	Perunan yms. erikoisviljelyä			
86.	Sijoituskoteja nuorille ja lapsille	3		3
87.	"Mummon kammari" kylätalolle	2		
88.	Sinkkuiltoja	1		
89.	Valtuustoon kyläasiain teemakokous	1		
90.	Kyläyhdistyksen ideapankki	1		
91.	Kylän esittely messuilla yms. tapaamisissa	1		
92.	Vanhemman väen saunailtoja	1		
93.	Avantouintipaikka			

94.	Positiivisuuskurssit		
95.	Avioparileirejä		
96.	Kyläesite		
97.	Höytiäiselle puhdistettu luistinrata kylän vetonaulaksi		
98.	Kättelijä lähtijöille (kunnan palkkaama)		
99.	Kyläavustaja		
100.	Kimppakyyti		
101.	Yhteiskytyrittäjä		
102.	Kylätalon moninaiskäyttömahdollisuus		
103.	Iltapäiväkerhon vetäjä		
104.	Kylien väliset yhteiset retket ja muu toiminta		
105.	Imagon nostatus -kurssi		
106.	Sopukoulutus		
107.	Koulu ruoka-aikana "Ravintola"		
108.	Yhteiset retket (Teatteri-Ravintola-Uinti)		
109.	Kylän monitoimimies		
110.	Entisten ja nykyisten pohjois-karjalaisten haastekampanja (puskurirahaston teko)		
111.	Matikkapilkkiretkiä		
112.	Tuulastusretkiä		
113.	Maatilavierailuja kaupunkilapsille		
114.	Kauppataksi vanhuksille, leivontapalvelua yms.		
115.	"Napakallio" Tuopanjokelaisille (kehittäminen ja markkinointi)	2	
116.	Kaarisilta		
117.	Maisemanhoito, piilossa olevat kaatopaikat pois		
117.	Asuntoja kylälle muuttaville	6	
118.	Rivitalo	1	
119.	Tyhjien talojen myyntivälittäjä	1	
120.	20 000 Euron muuttoraha uusille asukkaille		
121.	Heinäntekopäiviä kaupunkilaisille	3	
122.	Retkiluistelu Paana Höytiäisen pohjoispään suurtahtuma	3	
123.	Nuorisolle valvottu rallirata (kaikilla melkein on kuitenkin peltoautot)	3	
124.	Digikameroita kylän esittelyyn, käyttäjäkurssi	2	
125.	Carting-rata	1	
126.	Ehtymättömät luonnonvarat mm. pajut punontaan		
127.	Maapohjahalli		
128.	Hiihtoputki		
129.	Kansantanssitapahtuma		
130.	Katettu jääkiekkokaukalo		
131.	Täyspitkä pallohalli		
132.	Purjehduskilpailut		
133.	Poikkinaintipäivät		
134.	Juuan joutoviikot (liikaa työtä)		
135.	Kuntorata koulun ja kylän käyttöön		
136.	Miehiä vetämään kerhoja nuorille		
137.	Veneilytapahtuma		
138.	Kilpailu "Tuopanjoen esineen" / logon tekemisestä		
139.	Kevättalven laturetki Höytiäisellä		
140.	Luontopolku	1	
141.	Kuntolaitos (monipuolista liikuntaa)		

3.
Tuopanjoen
henki

4
Maiseman-
hoito

5.
Asutus

6.
Harras-
tukset

Ideoista Teemaryhmiksi , työskentely 14.3. 2002

Työskentely käynnistyi edellisillä kokoontumiskerroilla tuotettujen ongelmien ja ideoiden pohjalta. Aluksi koottiin ideoita teemaryhmiksi ja perusteltiin miksi idea pitäisi toteuttaa. Teemaryhmätyöskentelyn tavoitteena oli koota ideoiden ja ongelmien pohjalta kokonaisuuksia ja hahmottaa tulevia kehittämisen painopistealueita Tuopanjoen kylällä. Teemaryhmät työstettiin ryhmissä kehittämishojelmien pohjaksi. Hankeasteelle vietäviksi kokonaisuuksiksi saatiin kuusi teemaryhmää: **Tuopanjoen asutus, Tuopanjoen henki, Tuopanjoen yrittäjyys, Ympäristö, Palvelut, Harrastukset ja Kulttuuri**

Hankepalvelutoimisto
 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
 Kauppakatu 26 A 22
 80100 Joensuu
 p. 013-220 374
 050 322 6798

Sulo Tuononen, Jukka ja Tanja O., Taisto
 Turunen, Tuija Puttonen

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. TUOPANJOEN ASUTUS

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisideaa ja perustelkaa ne

Ideat

1. Asuntoja kylälle muuttaville
2. Tontteja kylälle muuttaville
3. Autiotilat hyötykäyttöön "esim. vuokra"
4. Rakentaa uusia taloja, esim. paluumuuttajat
- 5.
- 6.

Perustelut

1. Kylälle muuttaville ei asuntoja
2. Edullisia tontteja rakentaville
3. Rakennukset pysyvät kunnossa, kylälle asukkaita
4. Työttömille töitä, ammattitaitoa löytyy
- 5.
- 6.

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta
Hankeidea

Asuntoja kylälle muuttaville

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: **Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuhenkilöt, tekijät ja aikataulu**

Hankepalvelutoimisto
 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
 Kauppakatu 26 A 22
 80100 Joensuu
 p. 013-220 374
 050 322 6798

sama kuin Tuoparjoen asutus

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. TUOPANJOEN HENKI

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisideaa ja perustelkaa ne

Ideat

1. Kyläavustaja / kylän monitoimimies
2. Kylien väliset yhteiset retket ja muu toiminta
3. Kylätalon moninaiskäyttömahdollisuus
4. Iltapäiväkerhon vetäjä
5. Sijoituskoteja nuorille ja lapsille
6. Mummonkammari "kylätalolle"

Perustelut

1. Tarvetta on, yksineläjiä, vanhuksia
Esim. lumityöt, kauppahommat, siivous yms.
2. Yhteishankkeet, esim. teatteri, kylpylät yms.
3. Terveyspalvelut, kerhot, kokkikerhoja, jumppaa, yrittäjäyyskoulutusta yms.
Mielikuvituksen mukaan.
4. Tarvetta idearikkaalle vetäjälle päivällä tai illalla, äiti/lapsiryhmille tai lapsille, tai sekä että
5. Sijoituskotitarve lisääntymässä
6. Sosiaalinen kanssakäyminen piristää

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta

Hankeidea

Kyläntalon moninaiskäyttömahdollisuus, toimintarengas

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: **Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuuhenkilöt, tekijät ja aikataulu**

Hankepalvelutoimisto
Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
Kauppakatu 26 A 22
80100 Joensuu
p. 013-220 374
050 322 6798

Teuvo Turunen, Sirpa Juntunen, Ari Piironen,
Olavi Ryyänen, Anni Keränen

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. TUOPANJOEN YRITTÄJYYS

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisideaa ja perustelkaa ne

Ideat

1. Alihankintatyöt paikkakunnan yrityksille (vuolukivifirmat, Perlos)
2. Sijaiskoteja nuorille ja lapsille
3. Metsästysmatkailu
4. Elämys-, Hiljaisuus- ja maatilamatkailua kaupunkilaisille ja vierasmaalaisille
5. Tietopalvelu / Grafiikkayritys
- 6.

Perustelut

1. Paljon alihankinnasta tulee kaukaa, lähinnä Pohjanmaalta
2. Tarvetta olisi merkittävästi (lähinnä kaupunkilaislapsille)
3. Helposti toteuttavissa metsästysseuran Puitteissa ja kylätalon majoituksessa
4. Täällä korvessa on suhteellisen helppo Toteuttaa (on kylätalo)
5. Sijainti ei nykytekniikalla ole este
- 6.

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta
Hankeidea

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: **Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuuhenkilöt, tekijät ja aikataulu**

Hankepalvelutoimisto
Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
Kauppakatu 26 A 22
80100 Joensuu
p. 013-220 374
050 322 6798

Teuvo Turunen, Sirpa Juntunen, Ari Piironen,
Anni Keränen, Olavi Ryyänen

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. YMPÄRISTÖ

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisideaa ja perustelkaa ne

Ideat

1. Pusikoiden raivaaminen järvinäkymän edestä
2. Metalliromun yhteiskeräys
3. Lintutornin loppuunsaattaminen
4. Luontopolku
5. Yhteiset marjankeruumatkat
- 6.

Perustelut

1. Kaunis Höytiäinen ei saa mennä piiloon
2. Ympäristö siistiytyisi joutavasta roinasta
3. Tuopanoensuu on hyvä lintujen pongauspaikka
4. Palvelisi koulua ja matkailua
5. Karhut kuulemma pelottaa
- 6.

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta
Hankeidea

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: **Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuhenkilöt, tekijät ja aikataulu**

Hankepalvelutoimisto
 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
 Kauppakatu 26 A 22
 80100 Joensuu
 p. 013-220 374
 050 322 6798

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. PALVELUT

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisidea ja perustelkaa ne

Ideat

1. Kerhotoiminta
  - vetäjät
  - päiväkerhot
2. Rantasauna/avanto, Höytiäisen retkipiste (kota?), laturetki yms.
3. Kierrätystori, kierrätyshenki
4. Tori-Kauppa-Kioski (kesä)
5. Ruokapalvelut tarvitseville
6. Lasten päivähoitopaikka

Perustelut

1. Puute, sosiaalisen aktiviteetin lisääminen. Kaikissa ikäryhmissä
2. Rentoutumispaikka Höytiäisellä, retkipiste. Voisi kutsua retkeilijöitä kylän ulkopuolelta-kin
3. Nurkkien siivous ja ekologinen ajattelu
4. Kesäasukkaat hyötykäyttöön = kylälle rahaa
- 5.
6. Iso puute !!

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta
Hankeidea

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: **Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuhenkilöt, tekijät ja aikataulu**

Hankepalvelutoimisto
 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
 Kauppakatu 26 A 22
 80100 Joensuu
 p. 013-220 374
 050 322 6798

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. KULTTUURI

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisideaa ja perustelkaa ne

Ideat

1. Heinäntekotapahtuma, hevonen (lapsille ajelua), muistoja maalta
2. Retkiä ; teatteri, näyttelyt
3. Taideleirit; taidetapahtumat, kuvanveisto, savenveisto
4. Tuopanjoki-esite, -logo (mainonta)
- 5.
- 6.

Perustelut

1. Agrikulttuurimaiseman hyödyntäminen
2. Ei ole omalla kylällä
3. Osaajia on kylällä kouluttajiksi
4. Paikan esille tuominen
- 5.
- 6.

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta
Hankeidea

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: **Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuhenkilöt, tekijät ja aikataulu**

Hankepalvelutoimisto
 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.
 Kauppakatu 26 A 22
 80100 Joensuu
 p. 013-220 374
 050 322 6798

TEEMARYHMIEN muodostaminen

1. HARRASTUKSET

2

3

4

TEEMARYHMIEN TYÖSKENTELY:

Tärkeiden ideoiden poiminta: käsitelkää idealuetteloa ja poimikaa sieltä 4-6 omasta mielestänne tärkeintä kehittämisideaa ja perustelkaa ne

Ideat

1. Retkiliustelutapahtuma
2. Ehtymättömät luonnonvarat (esim. pajunpunonta)
3. Veneily-kalastustapahtuma (kesä-talvi)
4. Luontopolku
- 5.
- 6.

Perustelut

1. Hyvät mahdollisuudet, toisi matkailijoita kylälle
- 2.
- 3.
4. Tietoa maisemasta, eläimistä, kulttuurista, Historiasta lapsille, nuorille, kesämökkiläisille
- 5.
- 6.

Ryhmänne esitys hankeideaksi, jolle joudutaan etsimään ulkopuolista rahoitusta
Hankeidea

Idea käsitellään toteuttamiskelpoiseksi oheisella työskentelymallilla: Idean kuvaus, ratkaisevat ongelmat, toteuttamiskeinot, vastuhenkilöt, tekijät ja aikataulu

Teemaryhmien ideoista Tuopanjoen kehittämishankkeiksi 14.3. ja 25.3.

Teemaryhmätyöskentelyn pohjalta ryhmät lähtivät työstämään kehittämishankkeita. Kehittämishankkeet työstettiin Maaseudun Sivustysliiton Tulevaisuuden Verstaas työskentelyyn laaditulle toivesuunnitelmapohjalle. Kehittämishankkeita laaditaan idean tai kehittämishankkeen pohjalta. Ryhmä määrittelee idean tai mahdollisen hankkeen toteuttamisen esteenä olevia asioita, seikkoja tai toimintatapoja. Kun toteuttamisen esteet on kyetty riittävän selkeästi näkemään voidaan ryhtyä työstämään toimenpiteitä esteiden poistamiseksi tai keinoja hankkeen toteuttamiseksi. Näiden jälkeen sovitaan vastuutahoista sekä toteuttajista ja toteutuksen aikataulusta.

Toivesuunnitelma
Toteutusohjelma

Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
Kerhotoiminta - lapsille - nuorille - aikuiset - vanhuksat	maa-alue rahoitus ihmisten passiivisuus	kannustusraha – palkka apurahat talkoot jäsenmaksu/osallistumismaksu henkilökohtainen kontakti soitto hyvä informointi	Taavi Kausalainen	2002-2004
Höytiäisen rantaretkeläyspiste - avanto - kota-laavu - savusauna	maa-alue lupa (rakennus) materiaalit avannon huolto	maa-alueen selvittäminen luvan anominen lahjoituksin kansi	Taavi Kausalainen Osmo Turunen	2002 -04
Taideleiri	rahoitus majoitus ja ruoka materiaalit työvälineet	apurahat, valtionavut, leirimaksut kylätalon mahdollisuudet luonnon hyödyntäminen apurahalla hankinta	Maria Kausalainen	

Toivesuunnitelma	Toteutusohjelma			Toivesuunnitelma
Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
Romujen yhteiskeräys	- asenteet - aikaansaamattomuus - kuljetusvälineiden puute	- yleinen tiedottaminen - talkoitten pitäminen	Teuvo Turunen Ari Piironen	ensi kesä 2002
Pusikoiden raivaaminen	- ajan puute - tekijöiden puute - kustannusten suuruus	- yritetään hakea työllistämistukea tai yhdistelmätukea työttömien työllistämiseen - talkoot	Olavi Ryyänen	kesä 2002-2005
Lintutornin loppuunsaattaminen	- rahan puute - ajan puute	- haetaan tukea ympäristökeskukselta - talkoot ja varojenkeräys tempaus	Jorma Hirvonen Leo Ryyänen	2002 ...

Toivesuunnitelma	Toteutusohjelma			
Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
Kyläavustaja/ kylän monitoimimies	mistä palkka sopiva/rehti mies tai nainen työn jatkuvuus byrokratia			

Toivesuunnitelma	Toteutusohjelma			
Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
Kylätalon moninaiskäyttömahdollisuus, toimintarengas	Järjestely toteuttajat/tekijät hankinnat huolto/huolinta talonmiestehtävät rahoitus	nimetty vastuuhenkilö avustukset talkoot - ruokapalvelu vanhuksille - terveystalot - kerhotoiminta - kulttuuritapahtumat - kerhoja pojille - nikkarointikerhot Kerhotoimijoiden / vetäjien koulutus - yhteistyö esim. 4 H, partion yms kanssa - työllistetty työntekijä - RAY-avustukset	Sulo Tuononen Tuopanjoen seuran hallitus	2002-2005

Toivesuunnitelma	Toteutusohjelma			
Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
1. Alihankintatyöt	toimivat ja pätevät ihmiset ovat jo tarkkaan työllistettyjä - asenne ja passivisuus	koulutus ja ammattiosaamisen hankkiminen	Seppo Reittola Anni Keränen	2002 =>
2. Metsästys matkailu	Metsästysseuran kielitaidottomuus ja asenteelliset ongelmat	Koulutus	Teuvo Turunen	2002 =>
3. Marja- ja sienestysmatkailu	markkinointi ja tiedotus	asennekasvatus sieni ja marja kurssit internetti	Raisa Kukkonen	

Toivesuunnitelma	Toteutusohjelma			
Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
Tuopanjoki - tuote (kulttuuri)	suunnittelu tekeminen	kilpailu	Kyläseura	2003 -
- logo - jäänaskalit - -> kalapiikki				
Ideapankki: (miiikki - verkossa -) web-sivut	- kuka kirjaa - kuka kokoaa - ideoita yli oman tarpeen	- oppilastyö - tutkimushanke - yliopistot - kirjataan ne muiden käyttöön	Seppo	2002-2137

Toivesuunnitelma	Toteutusohjelma			
Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
asuntoja kylälle muuttaville	tontit rahoitus työpaikat palvelut informointi - kylän muu palvelutarjonta	tiedottaminen täkyjä / houkuttimia - hyvät tontit - rakentajien järjestäminen etelästä tuleville paluumuuttajille - paluumuutto ä hankkeisiin - hankkeen kohdentaminen todellisiin paluumuuttajiin - kokonaiskonseptin hallinta - kyläsivut tontteista - talkoot	kylätoimikunta	2003 -

Kehittämishanke/idea	Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi, Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot	Aikataulu seuranta
HARRASTUKSET Retkiluistelu "paana": - tapahtumat - potkurikilpailut - paana välille Tuopanjoki - Huhmari - omat lyhyemmät lenkit, molempiin päihin - menevä logo - edellyttää valmista savusaunaa - luistinten vuokraus - omat meidän nas- kalit TALOUDELLINEN HYÖTY KYLÄLLE!	- informaatio - ympäristöhaitat - wc, vesi, aurauus - luvat auraukseen - kuinka paana rakennetaan... - kuinka tapahtuma järjestetään - suunnittelu - isotapahtuma /järjestäminen - ei ole luistimia - sauvat, kypärät, polvisuojat, pe- lastusliivit	- etsitään yhteistyökumppaneita - radio, tv, lehdet - siirtokäymälä - luvat ympäristökeskus - luvat osakaskunnat - jäädyttämiskokemusta kyläläisillä itsellään - hankesuunnitelma - työryhmä - aloitetaan suunnitella kesällä - tutustutaan muihin vastaaviin on osaamista kylällä (Ahmanhiihto) - hankitaan	- kyläseura - Taavi	2002 - 2004

Yhteenveto tavoitesuunnitelmista:

1 Kerhotoiminta; lapsille, nuorille, aikuiset, vanhuksille

Kerhotoiminnan aloittamiselle Tuopangoella on hyvänä perustana on olemassa oleva Kylätalo. Hankkeena kerhotoiminta ei ole uusi, mutta toteuttajilleen ja erityisesti osanottajilleen se sitä voi hyvinkin olla. Kerhotoiminnan liittäminen laajempaan kylän hyvinvointipalvelujen tai palveluvarustuksen kehittämishankkeeseen olisi perusteltua. Kerhotoiminnan aloittaminen Tuopangoella lähtisi varmaankin liikkeelle paikkakunnalla olevien järjestöjen kautta (4-H yhdistys ja Martat)

2 Höytiäisen rantaretkelypiste; avanto, kota-laavu ja savusauna

Höytiäisen rantaretkelypiste olisi hankkeistettavissa osana kylän palveluvarustuksen kehittämistä. Myös Vaara-Karjalan leader-ohjelman kautta on rahoitettu lukuisia retkeilyyn ja liikuntaan liittyviä rakentamiskohteita, joten tällekin kohteelle olisi perusteita saada rahoitusta. Toisaalta Polvijärvellä ja Kontiolahdella on suunniteltu laajempaa Höytiäisen ympäri kiertävää ulkoilureitistöä, johon Tuopangoen osuus olisi luonnollisesti liitettävissä.

3 Taideleiri

Taideleirin tai leirien järjestämiselle kylätalo on erinomainen paikka. Kyläseura tai joku muu kylien yhdistyksistä voisi näiden myötä saada myös tuloja tilojenvuokrasta ja ruokailupalvelujen tuottamisesta. Hankkeena taideleirien järjestäminen voisi olla osana laajempaa kokonaisuutta, jossa kylien taiteilijat, taitajat ja osaajat olisivat leirien ja kurssien opettajia ja kursseja markkinoitaisiin valtakunnallisesti. Leirit ja kurssit järjestettäisiin luonnollisesti kylillä erityisesti kylä- ja seurojentaloilla. Rahoitusta näihin voisi hakea myös eri rahastoista ja säätiöiltä sekä opintokeskuksilta.

4 Romujen yhteiskeräys

Romujen keräystä organisoidaan nykyisellään yrityspohjaisesti. Toiminta on alueellista ja romuja kerätään tietyin aikavälein. Toiminta organisoituu osittain vapaaehtoisesti, jossa romut tuodaan tiettyyn paikkaan ja josta romuyrittäjä vie kierrätettävän romun mennessään. Romukeräyksen järjestäminen vaatii vapaaehtoisuutta ja yhteistyötä kunnan kanssa.

5 Pusikoiden raivaaminen

Pusikoiden raivaaminen on asia, joka tulee esiin lähes joka kylällä. Ympäristöhoitotöiden rahoittamista on hankevaroilla kokeiltu Pohjois-Karjalassa parinvuoden ajan. Kohteet ovat olleet maisemallisesti merkittäviä kohteita. Ympäristötöiden rahoittamisesta laajemmin on keskusteltu osana mahdollista Ranskan mallin mukaista ”maaseutusopimusta”. Kylätasolla ennen näitä ehkä joskus tulevia rahoituksia voisi ajatella jonkinlaista työllisyysprojektia, jossa usean kylän alueella raivattaisiin pusikoita ja auottaisiin näkymiä. Työvoimahallinnon projektituen saaminen edellyttäisi 15 henkilötyövuoden tavoitteen saavuttamista. Pusikoiden raivaaminen edellyttäisi myös tietenkin koordinoitua suunnitelmaa ja ainakin jonkinlaista työnjohtoa.

6 Lintutornin loppuunsaattaminen

Kylän lintutorni rakentaminen osana laajempaa hanketta joko kylän palveluvarustuksen kehittämisessä tai Höytiäisen retkeilyreitistöhankeessa olisi perusteltua.

7 Kyläavustaja/ kylän monitoimimies

Kyläavustajia on rahoitettu mm. RAY:n hankkeena. Kyläkohtaisena kyläavustajia on palkattu myös työllisyysvaroin. P-K:n Kylät ry on mukana valtakunnallisessa Kylätaloushankkeessa (vv.2002- 04), jossa Pohjois-Karjalassa yhtenä mahdollisena toteutuskohteena ovat kyläavustajien toiminnan koordinointi. Tuopangoella on kokoemusta työllisyysvaroin palkatusta kylän monitoimimiehestä. Pitkäaikaisen työsuhteen saaminen edellyttää kuitenkin vahvaa panostusta työnantajana toimivalta yhdistykseltä. Töitä varmaan riittäisi useammallekin ihmiselle myös Tuopangoella.

8 Kylätalon moninaiskäyttö-mahdollisuus, toimintarengas

Kylätalon moninaiskäyttö voitaisiin hankkeistaa kyläpalvelujen tuottamisen muodossa. Kylätalo voi olla myös paikka, jossa kunta tarjoaa terveystalvija tai palveluja vanhuksille. Kylätalon käytölle on valtava määrä ideoita, jossa vain mielikuvitus asettaa rajansa. Kylätalon käyttö ja sen laajentaminen voisi olla osana myös RAY:lle kohdistettavassa kyläavustaja-hankkeessa. Kylätalo tarjoaa myös sellaisenaan jo merkittävän varainhankintamahdollisuuden vuokratuloineen ja tilaisuuksien ja juhlien pitempikana.

9 Alihankintatyöt

Alihankintatöiden saaminen kylälle edellyttää ammattitaitoisia ihmisiä ja monesti myös koulutuksen hankkimista ja ammattitaidon lisäämistä. Alihankintatöiden saamiseksi kylätaolalle edellyttäisi varsin laajaakin selvitystyötä tai suoria suhteita olemassa olevaan teollisuuteen ja tuotantoon. Helpompaa on varmaan järjestää kylälle esim. etätyöpaikkoja. Alihankintatöiden saaminen kylätaolalle on kuitenkin haasteellinen idea, jota kannatta viedä eteenpäin. Toisihan se teollisia työpaikkoja maaseudulle.

10 Metsästysmatkailu

Metsästysmatkailu on monelle metsästysseuralle hyvä tulonlähde. Valmiita malleja siitä kuinka se toteutetaan on moniakin. Halukkaita keskieuropalaisia metsästäjiä riittää. Ongelmana on useinkin kielitaito, mutta se ei ole este.

11 Marja- ja sienestysmatkailu

Marjojen ja sienten hyödyntämisessä on runsaasti kehittämispotentiaalia. Marja- ja sienimatkojen järjestäminen osana kylätalon palveluja esim. kurssimuotoisena tai leirinä olisi hankkeenakin toteutettavissa. Marja- ja sienimatkojen järjestäminen kaupallisena palveluna vaatii maanomistajien luvan eikä ole osa jokamiehen oikeutta.

12 Tuopanjoki - tuote (kulttuuri)

Kylän oma tuote sopii hyvin kylätalon kylkeen. Kylätalon käyttäjät voisivat viedä Tuopanjoki –tuotetta maailmalle ja samalle se markkinoisi koko kylää. Kylän omalla tuotteella kohotettaisiin kylän imagoa ja kohottaisi entisestäänkin hyvääkylähengeä.

13 Kylien Ideapankki (muikku - verkossa -)

Kylien ideapankki on hyvä ajatus. Koko Suomen kylien ja maaseudun ideat voisi koota ideapankiksi Tuopanjolle. Tietotekniikka mahdollistaa ajatuksen toteuttamisen. Pankki toimisi pientä laskutusta vastaan kun se välittää ideoita muille kylille. Hankkeena kylien ideapankki on sopivan innovatiivinen toteutettavaksi.

14 web-sivut

Tuopanjoen kyläsivut ovat varsin hyvät Oppivan Ylä-Karjalan toteuttamana. Kylän asiat muuttuvat ja tekniikka kehittyä joten sivujen muotoa ja sisällön muokkaamiseen tuntuu olevan tarvetta. Esim. kylällä olevista myytävistä asunnoista voisi olla sisätilojen kamera-ajot kylän web-sivuilla. Uudet sivut voitaisiin työstää osana jotain hanketta

15 Asuntoja kylälle muuttaville

Tuopanjolla on muutamia myytäviä taloja. Suuri osa ns. tyhjästä vanhoista asuinpaikoista on omistajien tai perikuntien kesänviettopaikkoina, joten ne ovat harvoin kohteina uusille asukkaille. Asuntojen ja tonttien välittäminen vaatisi kuitenkin jämerämpiä toimenpiteitä. Ensiksi pitäisi selvittää mitkä kiinteistöt ja tontit ovat myytävissä tai vuokrattavissa. Kun halukas muuttaja kylälle ilmaantuu olisi hänelle kyettävä osoittamaan mistä hän saa tarvitsemansa palvelut. jopa rakentamisesta lähtien. Hankkeena tämä olisi toteutettava laajempaan tai osana kylän muuta hanketta. Pohjois-Karjalan liiton paluumuuttoprojekti oheishankkeineen Ilomantsissa ja Tuupovaarassa antaa osviittaa kuinka hanketta voisi viedä eteenpäin tai miten kyläkohtainen hanke olisi liitettävissä laajempaan kokonaisuuteen.

16 Retkiluistelu "paana"

Höytiäisen retkiluistelu "paana" on hankkeena innovatiivinen. Retkiluistelu toimintamuotona Suomessa on varsin vähäistä. Intoa Tuopangoella luistelupaanan rakentamiseksi on ja hankkeenakin se olisi rahoituskelpoinen osana Kolin alueen matkailua. Hankkeen toteuttaminen edellyttää lupa-asioiden selvittämistä ja yhteistyötahojen koordinoitua.

Yhteenveto työskentelystä:

Verstastyöskentelyn ilmapiiri Tuopangoen kylätalolla oli erinomainen ja innostava. Kyläläisistä lähes 35% otti osaa johonkin verstaan työvaiheeseen, jota voi pitää hyvänä osanottona. Keskimäärin paikalla oli vajaat parikymmentä henkeä ja kyläläisillä oli vilpitön kehittämisen into ja halu kehittää kylää. Paikalla oli myös huomattava määrä nuoria kyläläisiä. Moni suunniteltu asia ei jää pelkäksi suunnitelmaksi vaan toteutetaan myös käytännössä.

Kyläsuunnitelma ei tule koskaan valmiiksi. Aina syntyy uusia ideoita jotka menevät aiemmin suunniteltujen edelle. Tärkeintä kyläsuunnittelussa on koota kylän väkeä pohtimaan ja päättämään kylää koskevista asioista. Yhteistoiminnan suunnittelu on myös yhteistoimintaa ja luo hyvän perustan yhdessä tekemiselle, koska usea henkilö on ollut suunnittelemassa tulevia toimenpiteitä. Tärkeää on myös, että joitakin kyläsuunnitteluilloissa työstettyjä ajatuksia ja niistä johdettuja toimintaohjelmia lähdetään viemään eteenpäin

Työskentelytilana Tuopangoen kylätalo oli erinomainen paikka. Seinätilaa oli riittävästi ja liikuntasali antoi mahdollisuuden ihmisille liikkua luovan ideoinnin ja pohtivan ongelmien etsinnän aikana. Se mahdollisti myös lasten osallistumisen kyläverstaan toimintaan ja tästä johtuen myös pienten lasten vanhemmat pääsivät mukaan verstastyöskentelyyn.. Pitkien työrupemien virkistykseksi oli mukavasti virvokkeita tarjolla

Kehittämissuunnitelmien laadinta on aina vaativaa työtä. Tuopangokilaisten työstämät kehittämissuunnitelmat kuvaavat kylän harrastuneisuuden kirjoa. Nyt tuotetuista ohjelmista päästään hankkeiksi kohtuullisen helposti. Suunnitteluilloissa on pohdittu monia kysymyksiä, kaikkia ideoita ja ajatuksia ei varmaankaan saatu paperille joten jatkossakin uusia ideoita putkahtelee.

Nyt tuotetuista kehittämissuunnitelmista hankkeiksi voisi nostaa Paanaluisteluradan rakentamisen Höytiäiselle ja luistelutapahtumien järjestämisen ja mahdollisesti siihen liittyvän yritystoiminnan. Kylätalon monikäyttöraunan perustaminen ja kylän ideapankki ovat selkeästi hyviä toivesuunnitelmia leader+ hankkeiksi. Nopeasti toteutettavia hankkeita ovat taideleirit ja lasten harrastuskerhot, jotka voisi koota yhteisen nimikkeen Tuopangoen palvelut alle.. Kylän ympäristöhankkeet vaativat varmasti lisäponnisteluja, vaikkakin vähäisellä vaivalla ja yhteistoiminnalla esim. pusikoiden raivaaminen järvinäköalan palauttamiseksi on helpostikin toteutettavissa. MSL:n totuttamissa verstaasiloissa Tuopangoella jatkettiin laajaa kyläläisten houkuttelua arvontapalkintoja hyväksikäyttäen. Työskentelyiltoja markkinoitiin voimallisemmin kuin koskaan aiemmin. (Kyläkirje ja kaksi

kertaa lehtimainos) Kokemukset olivat varsin hyvät myös osallistujien mielestä. Markkinoinnin mahdollisti riittävä resursointi verstyöskentelyyn.

Osallistujat:

Nimi	5.2.	18.2	28.2	14.3	25.3
Seppo Reittola	x	x	x		x
Raisa Kukkonen	x		x		x
Vieno Törrönen	x	x	x	x	x
Juhani Leppänen	x				
Teuvo Turunen	x	x		x	
Olavi Ryytänen	x			x	x
Laina Hirvonen	x				
Osmo Turunen	x				
Tuija Puttonen	x	x	x	x	
Petri Leppänen	x		x		x
Ari Piironen	x	x	x	x	x
Taisto Turunen	x		x	x	
Timo Honkanen	x				
Leena Mustonen	x				
Onni Törrönen	x	x	x	x	x
Anita Heikkinen	x		x		x
Petteri Mertanen	x		x	x	
Sulo Tuononen	x	x	x	x	x
Taavi Kausalainen		x	x		x
Saini Leppänen		x		x	x
Maija Pussinen		x			
Eino Pussinen		x			x
Aarre Tuononen		x			
Reino Heikkinen		x			x
Tanja Oinonen		x		x	x
Jukka Oinonen		x		x	x
Asko Vattulainen		x	x	x	x
Anni Keränen		x	x	x	x
Sirpa Juntunen				x	x
Maria Kausalainen			x	x	x
yht. 30 henkilöä	18	17	13	17	19